

SECRETARIAAT-GENERAAL SYNODI

VEELGESTELDE VRAGEN (V.A.V.)

- Wat is het *Instrumentum laboris*?
- Het *Instrumentum laboris* is ontstaan uit rapporten die het secretariaat-generaal van de synode ontving. Wie stuurde deze rapporten?
- Wie schreef het *Instrumentum laboris*?
- Hoe is het *Instrumentum laboris* opgebouwd?
- Dit *Instrumentum laboris* lijkt qua structuur enigszins af te wijken van het vorige *Instrumentum laboris*, dat veel bladen met veel vragen bevatte: waarom is voor deze structuur gekozen?
- Het *Instrumentum Laboris* is bedoeld voor de leden van de XVI Assemblee, maar hoe kunnen lokale synodale groepen en, in het algemeen, de gelovigen die niet zullen deelnemen aan de oktoberassemblee het gebruiken? Hoe kunnen zij bijdragen aan het werk in oktober?
- Het *Instrumentum Laboris* noemt een theologische subsidie. Waar gaat het over?
- Wat kunnen we verwachten van de afsluiting van de synode?
- Waar kan ik de IL vinden?

Wat is het *Instrumentum laboris*?

Zoals de Latijnse formulering impliceert, is het *Instrumentum Laboris* (IL) in de eerste plaats **een werkinstrument** voor de leden van de tweede zitting van de XVIe gewone algemene vergadering van de bisschoppensynode. Dit rechtvaardigt ook het taalgebruik en het gebruik van theologische begrippen en categorieën in sommige delen. Een theologische toelichting, die binnenkort wordt gepubliceerd, zal het lezen ervan vergemakkelijken en een dieper begrip van de gebruikte theologische begrippen en categorieën mogelijk maken.

Het komt voort uit de reflecties die de Bisschoppenconferenties, de Oosterse Katholieke Kerken en andere internationale kerkelijke realiteiten, evenals de rapporten die de parochiepriesters hebben gepresenteerd tijdens de driedaagse werkbijeenkomst van de [Parochiepriesters voor de synode](#), hebben uitgevoerd rond het *Syntheseverslag* van de eerste zitting (4-29 oktober 2023) in het licht van de aanwijzingen die het Secretariaat-Generaal van de synode heeft gegeven door middel van het document [Op weg naar oktober 2024](#). Het IL verwoordt zo de ontvangen syntheses om de vergadering aan te moedigen na te denken over de vraag die centraal staat in de oktoberbijeenkomst: Hoe een Synodale Kerk in Zending te zijn.

Het IL is geen magisterieel document, noch een catechismus: het is bedoeld als een werkinstrument van de XVIe Gewone Vergadering van de Bisschoppensynode. Het is ook geen tekst die kant-en-klare antwoorden geeft, noch een document dat alle kwesties wil behandelen die te maken hebben met de noodzaak om steeds meer "synodaal in zending" te zijn. Het is een document dat de vrucht is van luisteren, onderscheidingsvermogen en reflectie over synodaliteit die in de loop van het synodale proces tot rijping is gekomen. Het is een **basistekst**, die zowel gearticuleerd als essentieel is, vooral opgevat als een ondersteuning van de methode waarmee de Assemblee zal worden opgeroepen om te werken. Het is een instrument dat bedoeld is om **gebed, dialoog, onderscheiding** en het **rijpen van een** consensus aan te moedigen, uitgaande van enkele convergenties die

gaandeweg tot rijping zijn gekomen met het oog op de overhandiging aan de Heilige Vader van een *slotdocument* van de Assemblee XVI.

Het *Instrumentum laboris* is ontstaan uit rapporten die het secretariaat-generaal van de synode ontving. Wie stuurde deze rapporten?

In december 2023 nodigde het Secretariaat-Generaal, door middel van het document [Op weg naar oktober 2024](#), de hele christelijke gemeenschap uit om na te denken over de leidende vraag voor de Tweede Zitting van de XVIe Assemblee *Hoe een Synodale Kerk in Missie te zijn?* door een reeks verschillende wegen en activiteiten voor te stellen, uitgaande van het [Syntheseverslag](#), goedgekeurd door de leden van de XVIe Gewone Assemblee aan het einde van het werk van de Eerste Zitting in oktober 2023. Het was een kwestie van het levend houden van de synodale dynamiek door op lokaal niveau een reflectie te bevorderen over hoe de gedifferentieerde medeverantwoordelijkheid in zending van de kant van alle gelovigen kan worden versterkt en tegelijkertijd de Bisschoppenconferenties, de Oosterse Katholieke Kerken en de groeperingen van Kerken te vragen na te denken over hoe de dimensie van de Kerk als geheel en haar verankering op lokaal niveau kan worden verwoord, om zo de vruchten van de reflectie rond het Syntheseverslag te verzamelen.

Ondanks de korte beschikbare tijd waren er op 30 juni 2024 niet minder dan 108 rapporten ontvangen van de Bisschoppenconferenties, 9 van de Oosterse Katholieke Kerken, naast de bijdrage van de USG-UISG (respectievelijk de International Union of Major Superiors en de International Union of Superiors General). Naast de bijdrage van enkele dicasters van de Romeinse Curie ontving het Secretariaat-Generaal ook meer dan 200 commentaren van internationale entiteiten, universitaire faculteiten, verenigingen van gelovigen of individuele gemeenschappen en personen. Uiteraard heeft het Secretariaat-Generaal bij het opstellen van het *Instrumentum laboris* ook rekening gehouden met de rapporten die de parochiepriesters hebben ingediend tijdens de driedaagse werksessie van de Internationale Ontmoeting van [Parochiepriesters voor de Synode](#), en van enkele werkgroepen: de vijf groepen die door het Secretariaat-Generaal van de Synode zijn ingesteld voor een diepgaande theologische studie van vijf bezinningsgebieden, in het kielzog van wat herhaaldelijk door de Assemblee werd gevraagd (het gezicht van de missionaire synodale Kerk; het missionaire synodale gezicht van de groeperingen van Kerken; het gezicht van de universele Kerk; de synodale methode; de "plaats" van de synodale Kerk in de missie), en een specifieke commissie van canoniekrechtelijke experts die is ingesteld om het werk van de theologen te ondersteunen.

In die zin kan het *Instrumentum laboris* echt beschouwd worden als een document van de Kerk dat in staat is geweest een dialoog aan te gaan met verschillende gevoeligheden en verschillende pastorale gebieden.

Wie schreef het *Instrumentum laboris*?

Zoals elk ander document van het Secretariaat-Generaal van de Synode dat betrekking heeft op het **synodale** proces, is het *Instrumentum laboris* (IL) de vrucht van een werk waarbij een groot aantal mensen uit verschillende delen van de wereld en met verschillende competenties betrokken was. Allereerst een [groep theologen](#) (mannen en vrouwen, bisschoppen, priesters, gewijde mannen en vrouwen en leken) uit verschillende continenten, maar ook de leden van de [XVe Gewone Raad](#) van het Algemeen Secretariaat van de Synode, vergezeld van enkele Consulanten van hetzelfde Secretariaat.

Een eerste versie van het document werd vervolgens ook naar ongeveer zeventig mensen gestuurd, die het hele Volk van God vertegenwoordigden (priesters, gewijde mannen en vrouwen, leken, vertegenwoordigers van kerkelijke realiteiten, theologen, pastoraal werkers en een aanzienlijk aantal

pastors) van over de hele wereld, met verschillende kerkelijke gevoeligheden en van verschillende theologische 'scholen'. Deze brede raadpleging werd gedaan om consistent te blijven met het principe van circulariteit (wat van de basis komt, gaat terug naar de basis) dat het hele synodale proces bezielde. Deze verificatie van het voorbereide materiaal

in het licht van de ontvangen rapporten was ook een oefening, van de kant van het Secretariaat-Generaal, van de verantwoordingsplicht die de synodale Kerk kenmerkt.

Uiteindelijk keerde het IL, na de nodige wijzigingen, terug naar de Gewone Raad die het, na een reeks amendementen, goedkeurde en voor definitieve goedkeuring naar de Heilige Vader stuurde.

Hoe is het *Instrumentum laboris* opgebouwd?

Het *Instrumentum laboris* bestaat uit vijf delen. Na de **Inleiding** opent het IL met een deel dat gewijd is aan de **Grondslagen** van het begrip van synodaliteit, waarin het bewustzijn dat onderweg is gerijpt en door de Eerste Zitting is bekrachtigd, opnieuw naar voren wordt gebracht. Daarna volgen **drie nauw met elkaar verweven Delen**, die het missionaire synodale leven van de Kerk vanuit verschillende perspectieven belichten: (I) **het perspectief van Relaties** - met de Heer, tussen broeders en zusters en tussen Kerken onderling

- die de vitaliteit van de Kerk veel radicaler ondersteunen dan haar structuren; (II) **het perspectief van Paden** die in concreetheid de dynamiek van relaties ondersteunen en voeden; (III) **het perspectief van Plaatsen** die, tegen de verleiding van een abstract universalisme in, spreken over de concreetheid van de contexten waarin relaties worden belichaamd, met hun verscheidenheid, pluraliteit en onderlinge verbondenheid, en met hun worteling in de bron van de geloofsbelijdenis. Elk van deze secties zal het onderwerp zijn van gebed, uitwisseling en beraad in een van de modules die het werk van de Tweede Zitting zullen markeren.

Een samenvatting van de IL is beschikbaar op www.synod.va

Dit *Instrumentum laboris* lijkt qua structuur enigszins af te wijken van het vorige *Instrumentum laboris*, dat veel bladen met veel vragen bevatte: waarom is voor deze structuur gekozen?

De Assemblee is een realiteit in ontwikkeling en het *Instrumentum laboris* staat ten dienste van de Assemblee en niet andersom! Was het in de eerste zitting nodig om convergenties naar voren te brengen met betrekking tot de vele vragen die naar voren kwamen uit de brede raadpleging van het Volk van God op lokaal, nationaal en continentaal niveau, nu is het nodig dat uit deze convergenties een consensus kan worden bereikt. Terwijl in de Eerste Zitting de leden gevraagd werd te kiezen op welk thematisch gebied zij hun bijdrage wilden leveren, zullen in de Tweede Zitting alle leden dezelfde tekst behandelen en dezelfde voorstellen bespreken.

Het *Instrumentum Laboris* is bedoeld voor de leden van de XVI Assemblee, maar hoe kunnen lokale synodale groepen en, in het algemeen, de gelovigen die niet zullen deelnemen aan de oktoberassemblee het gebruiken? Hoe kunnen zij bijdragen aan het werk in oktober?

Het *Instrumentum laboris* is voornamelijk gericht aan de leden van de Tweede Zitting van de XVI Algemene Vergadering van de Bisschoppensynode. Het is echter ook een waardevol instrument voor individuele groepen op diocesaan en nationaal niveau die hun reis van reflectie en onderscheiding willen voortzetten over hoe we samen wandelen als Kerk; en om kerkelijke initiatieven uit te voeren.

De IL kan bijvoorbeeld een speciale gelegenheid zijn voor een - zelfs virtuele - ontmoeting tussen leden van de Assemblee en in ieder geval het nationale team in de fase van voorbereiding op de oktoberbijeenkomst, ook via de synodale methode van Gesprek in de Geest. Op deze manier kan de

vertegenwoordigende functie van de individuele leden van de Assemblee tastbaar worden gemaakt. In ieder geval is het belangrijk dat degenen die geïnteresseerd zijn in de synodale bekering van de Kerk met het oog op zending, hun betrokkenheid voortzetten, zodat de kerkelijke dynamiek die in gang is gezet met de

consultatie van het Volk van God in 2021, niet afneemt en dat de uitoefening van medeverantwoordelijkheid in de zending van de Kerk zich op lokaal niveau blijft ontwikkelen, zoals nu al het geval is. Bovendien zal de IL zeker helpen om te begrijpen hoe belangrijk het is voor de gelovigen om het werk van de Assemblee te begeleiden met gebed, en de Heilige Geest te vragen - de ware hoofdrolspeler van het werk in oktober - om de grote taak die aan de leden van de Assemblee is toevertrouwd te ondersteunen.

Het *Instrumentum Laboris* noemt een theologische subsidie. Waar gaat het over?

Ter begeleiding van het relatief beknopte *Instrumentum laboris* achtte het Algemeen Secretariaat van de synode het opportuun om enkele handreikingen te doen voor de theologische en canonieke inzichten (Insights) in de thema's die in het IL aanwezig zijn. Deze theologische subsidie is bedoeld om in de eerste plaats de leden van de Assemblee te helpen - zonder echter een bredere kring van ontvangers uit te sluiten - om de wortels en implicaties van wat in het IL staat te herkennen en te begrijpen. "Verdiepen" vanuit theologisch oogpunt betekent: de nadruk leggen op de verwijzing van de afzonderlijke onderwerpen naar de Heilige Schrift, naar de Traditie van de Kerk, naar het Tweede Vaticaans Oecumenisch Concilie, naar het recente leergezag van de bisschop van Rome van de wereldbisschoppen. Verdiepen' *vanuit canoniek oogpunt* betekent: laten zien hoe onderscheiding met betrekking tot individuele onderwerpen kan worden vertaald in gereguleerde en gecontroleerde praktijken, ook via het normatieve instrument.

In plaats van een organische tekst zal de subsidie worden gepresenteerd als een reeks "glosses" bij de IL. Een bijgewerkte versie van het IL zal zelfs enkele verwijzingen naar de subsidie bevatten in de marge van de afzonderlijke hoofdstukken.

Wat kunnen we verwachten van de afsluiting van de synode?

De viering van de tweede zitting van de XVIe gewone vergadering van de bisschoppensynode betekent niet het einde van het **synodale** proces. De Apostolische Constitutie *Episcopalis Communio* (EP), die het hele **synodale** proces regelt, herinnert ons eraan dat de synode in wezen uit drie fasen bestaat: raadpleging van de gelovigen, onderscheiding door de herders en de implementatiefase. Deze drie fasen moeten niet alleen in chronologische zin worden opgevat. Met de viering van de XVIe gewone algemene vergadering zouden we ons volgens het EP in de fase van de onderscheiding door de herders bevinden, die gevolgd zou worden door de tijd van ontvangst van het werk van de algemene vergadering door de lokale gemeenschappen. Echter, de onderscheiding van de herders begeleidde bijna het hele synodale proces (d.w.z. al in de consultatiefase, waarin in feite al de onderscheiding van de herders op lokaal, nationaal en continentaal niveau plaatsvond). Bovendien kan worden vastgesteld dat de 'implementatiefase' al direct na de eerste bijeenkomsten begon. De synodale 'vruchten' zijn al talrijk: veel zijn de getuigenissen van die kerkelijke realiteiten die hun kerkelijk handelen hebben veranderd in synodale zin met een grotere medeverantwoordelijkheid van alle gedoopte gelovigen. Daarom is de afsluiting van de tweede sessie niet het einde van het synodeproces, maar slechts een belangrijk moment in de onderscheiding van de pastores.

Aan de andere kant werd bij eerdere synoden een slotdocument goedgekeurd en aan de Heilige Vader overhandigd. Dit document bevatte een aantal aanwijzingen die de Assemblee aan de paus wilde geven. Deze laatste overhandigde, meestal na een paar maanden, aan de hele Kerk een document dat een *Post Synodale Exhortatie* werd genoemd en dat een aantal bepalingen bevatte met betrekking tot het behandelde onderwerp. Het is te verwachten dat deze Assemblee ook een einddocument zal produceren dat aan de Heilige Vader zal worden overhandigd voor een eventuele

vermaning. Het doel van de synodevergadering is om de paus richtlijnen te geven. De synode is adviserend en niet beraadslagend.

Sommige onderwerpen zijn toevertrouwd aan de 10 werkgroepen die Paus Franciscus heeft opgericht. Hoe moet deze beslissing worden geïnterpreteerd? Is het een manier om deze thema's uit het debat van de Vergadering te verwijderen?

Vanaf het begin heeft paus Franciscus erop gehamerd dat deze synode niet over dit of dat thema gaat, maar over synodaliteit, over hoe we een missionaire Kerk op reis kunnen zijn. De Assemblee van oktober en alle theologische vragen en pastorale voorstellen voor wijzigingen in bepaalde kwesties hebben dit als doel. De Assemblee moet daarom een tijd zijn waarin elke deelnemer, zichzelf plaatsend binnen een reis die begon in 2021 en de "stem" inbrengend van het volk van God waar men vandaan komt, de hulp van de Heilige Geest en die van zijn broeders en zusters zal inroepen om Gods wil voor zijn Kerk te onderscheiden: het is geen gelegenheid om zijn eigen visie op de Kerk op te leggen.

Tegelijkertijd verwelkomde paus Franciscus de convergentie die de leden van de Assemblee tijdens de eerste zitting tot uitdrukking hadden gebracht rond een reeks relevante kwesties met betrekking tot het leven en de zending van de Kerk in een synodaal perspectief, waarover de Assemblee een consistente consensus had bereikt, bijna altijd boven de 90%, door 10 *ad hoc* werkgroepen op te richten. Dit zijn belangrijke kwesties, waarvan sommige moeten worden behandeld op het niveau van de hele Kerk en in samenwerking met de divisies van de Romeinse Curie. Het gaat er dus niet om bepaalde thema's te onttrekken aan het debat van de Assemblee, die zich al eensgezind heeft uitgesproken over het belang ervan, maar om vanuit theologisch en canoniek oogpunt nuttige elementen aan te reiken aan het Petrusambt. Deze groepen moeten daarom nu al beschouwd worden als een vrucht van de synodale reis. Bij deze groepen zijn deskundigen en bisschoppen uit verschillende delen van de wereld betrokken, die zijn geselecteerd op basis van hun expertise en met respect voor de verscheidenheid aan geografische herkomst, disciplinaire achtergronden, sekse en kerkelijke omstandigheden die nodig is voor een authentiek synodale benadering. Ze verzamelen en verbeteren bestaande bijdragen over de onderwerpen die aan hen zijn toegewezen. De groepen moeten hun werk zo mogelijk eind juni 2025 afronden.

Waar kan ik de IL vinden?

Het *Instrumentum laboris* is in verschillende talen te vinden op de officiële website van het Secretariaat-Generaal van de Synode (www.synod.va), waar een *ad hoc* sectie is gecreëerd voor het werk van de Tweede Zitting van de XVIe Assemblee. Naast het IL bevat deze sectie ook een FAQ, infografieken en andere documenten die niet alleen nuttig zijn voor de voorbereiding van de leden van de Assemblee, maar ook voor elke andere persoon of groep die zijn inzicht in de Synodale Kerk wil verdiepen.